

טיפול להגדלת הפרי בזן אור

משתתפים: שוקי קנוניץ, ניצן רוטמן, זמיר עשור

רקע

הזן אור הוא אחד הזנים המבטיחים ביותר הנוטעים כיום בהיקפים מסחריים. הזן, שהוא תולדה מהכלאה מנדרינה דנסי והקליף טמפל אשר עבר הקרנה, מוכר בטעמו המשובח, מיעוט זרעים ועונת קטיף ארוכה וגמישה.

בשנים האחרונות התמקד המחקר בזן אור בהגברת היבול (רוטמן וחוב' 1997-9) והתוצאות היו מצויינות והביאו לשיפור ניכר ברמת היבול. עם זאת, נמצא שריבוי הפירות (גם ללא טיפולי חיגור) גרמו לפרי קטן יחסית, אשר פחות מבוקש על ידי המשווקים. לפי כך החלטנו השנה, לרכז את מירב המאמצים בטיפולים להגדלת הפרי בזן אור.

מטרת הניסוי

הגדלת הפרי בזן אור לקוטר 62 מ"מ ומעלה.

תיאור הניסוי

חלקת הזן אור בקיבוץ חולתה (פרדס עליון) מנטיעת 1994 אתר:

מבנה הניסוי: 4 טיפולים ב-5 חזרות של 4 עצים (סה"כ 20 עץ לטיפול)

טיפולים:

1. ביקורת
2. פאואר 50 ח.מ + חנקת אשלגן 4% - גודל חנטים ממוצע 15 מ"מ
3. אלפאטופ 300 ח.מ + חנקת אשלגן 4% - גודל חנטים ממוצע 30 מ"מ
4. מקסים 10 ח.מ + חנקת אשלגן 4% - גודל חנטים ממוצע 30 מ"מ

הריסוס התבצע במרסס מפוח עד נגירה.

מועדי היישום:

1. טיפול 2: 28 יוני 2000
2. טיפול 3, 4: 11 ביולי 2000

תוצאות

יבול, מספר פירות ומשקל הפרי הממוצע
הקטיף נערך ב- 28 בפברואר 2001. במסגרת הקטיף נשקל כל הפרי בהתאם לחזרות השונות ונערכה ספירת פירות ידנית. משקל הפרי הממוצע מבוסס על היבול לעץ / מספר הפירות לעץ.

טבלה 1: היבול, מספר הפירות ומשקל הפרי הממוצע באור, חולתה 2001

טיפול	יבול לעץ	יבול לדונם	מס' פירות לעץ	משקל פרי ממוצע
1	ק"ג	ק"ג	יח'	ג'
ביקורת	42.8	2,825	353.0	124
2	37.5	2,476	271.2	138
פאואר 50 ח.מ.	51.5	3,402	396.0	130
3	45.1	2,978	345.8	132
אלפאטופ 300 ח.מ.				
4				
מקסים 10 ח.מ.				
	ל.מ.		ל.מ.	ל.מ.

מבחן תחום מרובה רמת מובהקות של 0.05

למרות שלא מדובר בתוצאות מובהקות, נראה שטיפול 3 (אלפאטופ) תרם יותר משאר הטיפולים ליבול לעץ, בעוד טיפול 2 (פאואר) גרם לירידה ניכרת במספר הפירות. תוצאה זו מפתיעה במידת מה, בעיקר בשל העובדה שברוב ניסיונות השדה שערכנו, גרם האלפאטופ להפחתה במספר החנטים ביחס לפאואר. משקל הפרי הממוצע מלמד, שכל הטיפולים תרמו להגדלת הפרי ביחס לביקורת וההבדל נע בתוספת של 6 ג' לפרי (טיפול 3) ועד 14 ג' לפרי (טיפול 2). באופן כללי היה הפרי בחלקה גדול מאוד בגלל היבול המתון יחסית.

מפרט מנייני גודל

בעת הקטיף נלקח מדגם מייצג של כ-100 פירות מכל חזרה, אשר מוין על פי הקטרים השונים המקובלים לשיווק.

טבלה 2: מפרט מניינים גודל בזן אור, חולתה 2001

מפרט ביח' (מ"מ)				מפרט ב-% (מ"מ)				טיפול
>69	69-62	62-55	55>	>69	69-62	62-55	55>	
205	148	104	15	43.4%	31.4%	22.0%	3.2%	1
156	209	112	33	30.6%	41.0%	22.0%	6.5%	2
194	158	94	19	41.7%	34.0%	20.2%	4.1%	3
184	162	153	17	35.7%	31.4%	29.7%	3.3%	4

באופן כללי היה רוב הפרי גדול מהרגיל והתרכז בעיקר בקטרים של 62 מ"מ ומעלה, מבלי שנמצאו הבדלים בולטים בין הטיפולים והביקורת.

מבדקי איכות

מכל חזרה נלקחה דגימה ששימשה למבדקי איכות (מיץ, סוכר, חומצה, יחס הבשלה). הבדיקות נערכו בבית האריזה "קרני גליל-גולן" בהתאם לבדיקות הנהוגות בפרדסים מסחריים.

טבלה 3: מדידת רמת המיץ, כ.מ.מ, חומצה ויחס הבשלה באור, חולתה 2001

טיפול	מיץ	כ.מ.מ	חומצה	יחס הבשלה
1	60.0	14.8	0.62	24.0
2	58.6	13.7	0.53	26.0
3	59.7	14.6	0.58	25.7
4	58.7	14.9	0.62	24.1
	ל.מ	ל.מ	ל.מ	ל.מ

מבחן תחום מרובה רמת מובהקות של 0.05

מבחני איכות הפרי אינם מצביעים על הבדלים מובהקים, עם כי נראה שהטיפול בפאואר תרם להפחתת הכ.מ.מ. והחומצה בפרי. לעומת זאת בביקורת ובטיפול במקסים היו רמת הסוכר והחומצה הגבוהות ביותר.

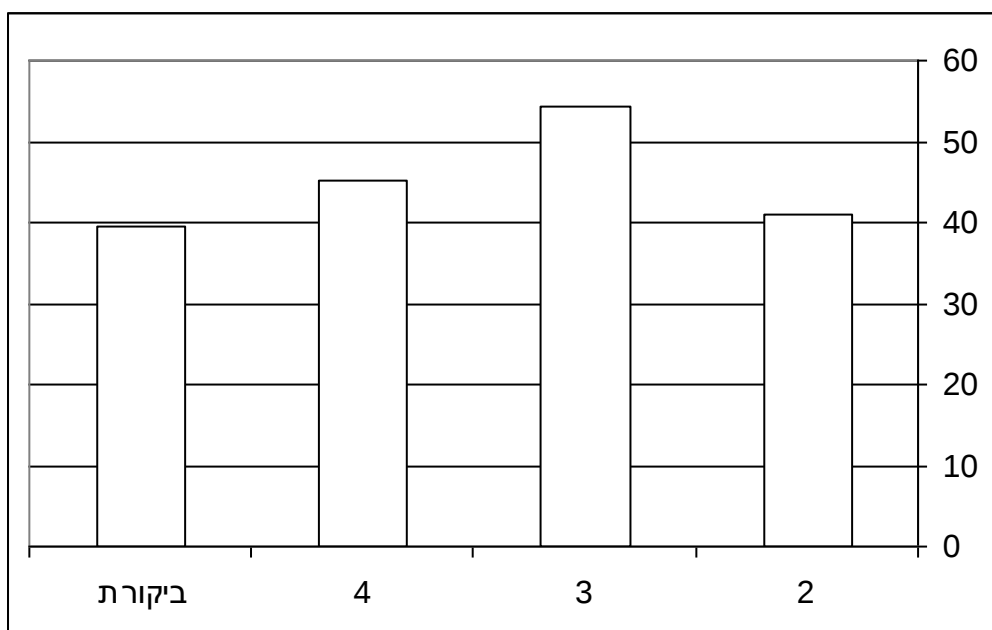
מסקנות ודיון

למרות שלא מדובר בתוצאות מובהקות, נראה שהטיפולים השפיעו לטובה על משקל הפרי הממוצע (טבלה 1) ואף נראה שהטיפול באלפאטופ תרם להעלאת היבול. עם זאת, בגלל היבול המתון השנה, נושא גודל הפרי לא היווה בעיה משמעותית ומפרט הגודל מצביע, שבכל הטיפולים – כולל הביקורת – התרכז רוב הפרי בקטרים הגדולים יותר.

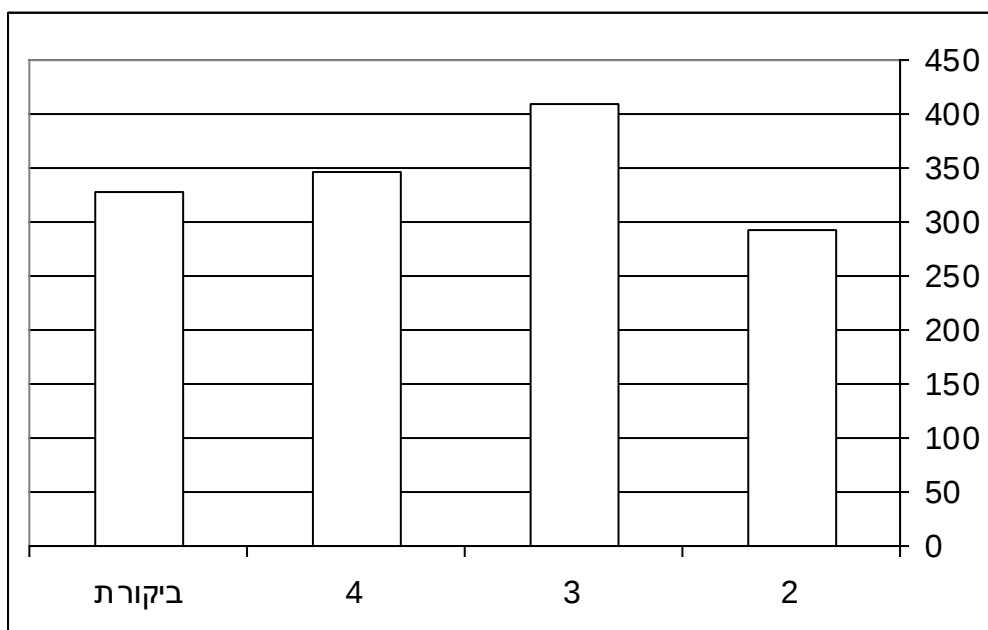
תודה מיוחדת

לנר וארנון גלזמן מפרדס חולתה (עליון) על העזרה הרבה בביצוע הניסוי ולעופר מ"אלון חקלאות" על הסיוע.

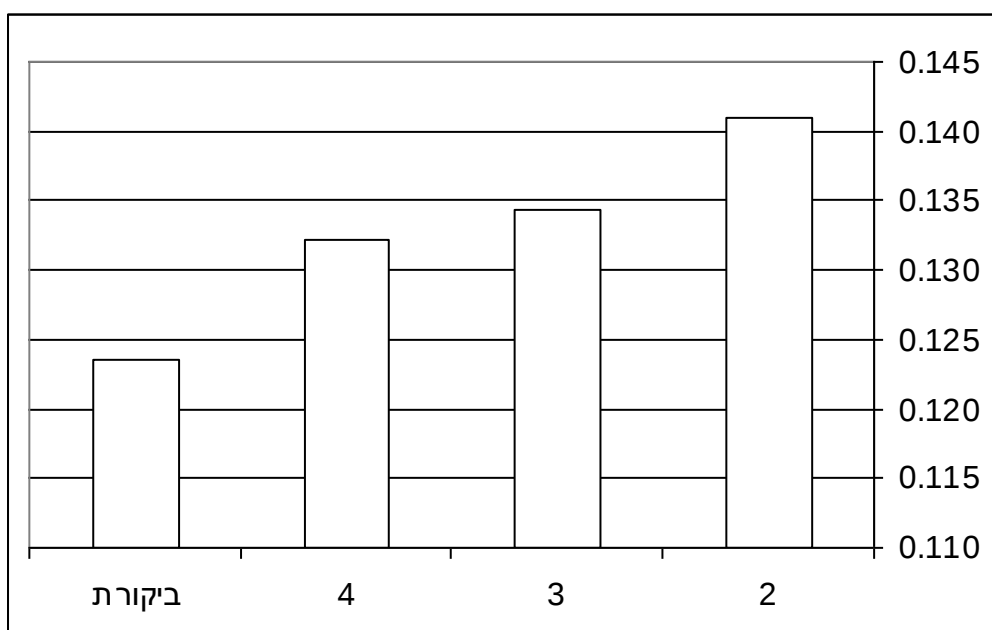
נספח

ציור 1, היבול הממוצע לעץ (ק"ג) בטיפולים בהשוואה לביקורת, חולתה 2000

ציור 2, מספר הפירות הממוצע לעץ (יח') בהשוואה לביקורת, חולתה 2000

ציור 3, משקל הפרי הממוצע (ק"ג) בטיפולים בהשוואה לביקורת, חולתה 2000